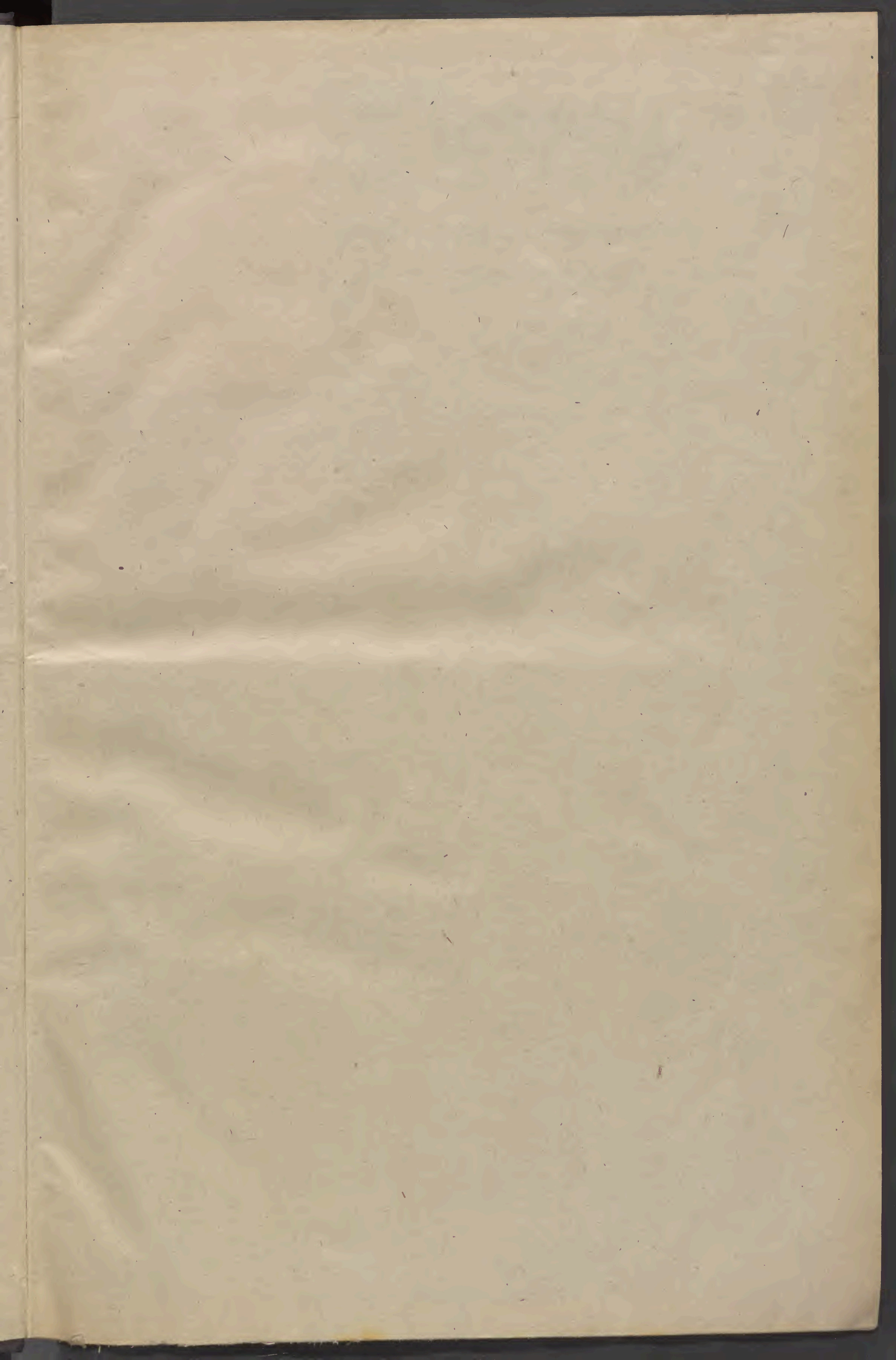
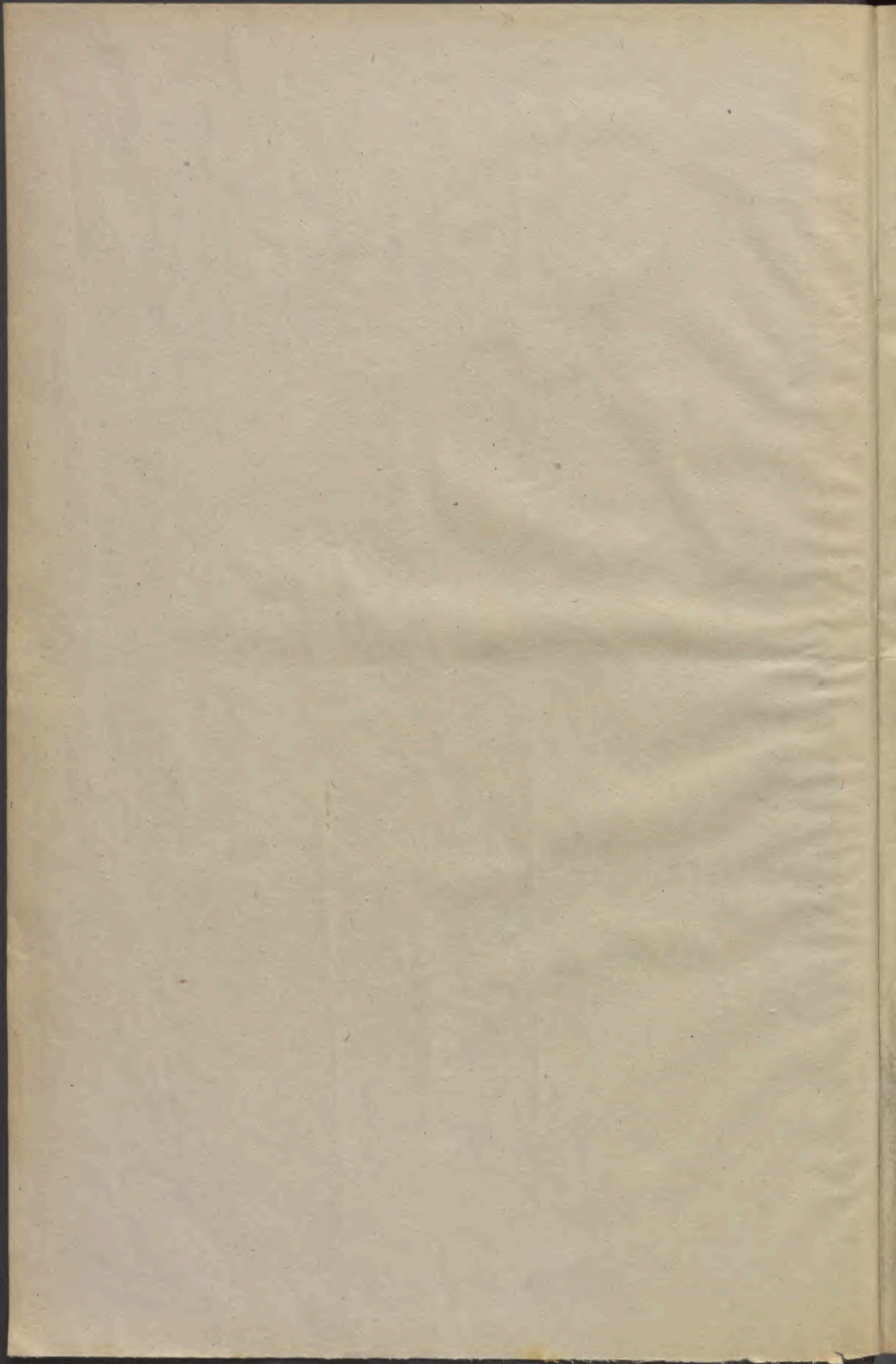

1421
1. VIII 3.

Handwritten notes in the top left corner, including the number 2280 and a signature.

ՄԱՄՈՒԼ

ՊԵՏԵԼԵԱՆ

ՊԵՏԵԼԵԱՆ

ՊԵՏԵԼԵԱՆ

Fondateur
M. MAMOURIAN
Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
"Arévélian Mamoul,"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

Օրաթերթ ազգային եւ փաղափական

100 ՓՈՐԱ

0

ԵՍԹՈՆՔԻ ՄԱՅ

ԻՆ ՑԱԻԸ

Կոնստանդուպոլիսի 41րդ տարին
1871 տարին ի վեր: Որ-
այական կեանքին մէջ:

Հայ հալածանքի ու տառապանքի բուն թուականն կ'սկսի 1878, եթէ չենք սխալիր, երբ առաջին անգամ Հայերն իբրև կառավարելի տարրեր կ'սկսին նը- կատուել Համիտի բռնակալ կառավարութեան կողմէ և հետզհետէ կ'սկսի սեղ- մուցներն, հալածանքներն, խտրութիւններն որոնց կ'յաջորդեն հարստահարու- թիւններն, մասնակի ջարդերն և այս վերջին աշխարհաւեր պատերազմէն օգ- տուելով Հայութիւնն բնաջնջելու դժոխային ծրագիրն, որ այնքան ահարկու և յաւիտենապէս անմոռանալի կարմիր ու սև դարագլուխ մը կ'ըսնայ Հայու- թեան համար:

Ա. ՄԱՄՈՒԼԻ անցուկ սիւնակներն շատ ենդ պիտի գային այդ կէս դարուն վրայ համառօտ ակնարկ մը թողնելու, աշխատութիւն մը որ երկար ամիսնե- ռու և օրերու կ'կարօտի և որու մասին անշուշտ հետզհետէ անոր նուիրուող պատմագիրներ պիտի ունենանք:

Մեր նպատակն է միայն ողջունել 1920 տարին մուտքը, որ հայական դարաւոր ստրկութեան և նոյնքան դարաւոր տառապանքներուն վերջ մը տա- լու կոչումն պիտի ունենայ և ոսկետառ պիտի քանդակուի մէն մի հայու սըր- տին վրայ:

Սակայն 1920 տարին եթէ կոչուած է այսքան մեծ դեր մը խաղալու հայ պատմութեան մէջ, միեւնոյն ժամանակ այդ թուականն հանուր Հայութեան և զայն կողմող մէն մի հայու վրայ կ'գնէ ծանր պարտականութիւններ, որով- հետև հայութիւնն ձերբազատուելով իր կրօնապետական դիրքէն, պիտի մտնէ ինքնաճանաչումի նորակայմելի կեանքի մը մէջ, կեանք մը՝ որ երևակայաւ- ծին չափ վարդազոյն, հեշտ ու զիրատոր չէ, այլ իր հետ կ'ըսէ նաև հայուն համար քաղաքացիական խել մը պարտականութիւններ, որոնց իրագործման պէտք է իր ընդունակութիւնն ցոյց տայ, եթէ փափաք ու կամք ունի իբրև քաղաքակիրթ ազգ՝ իր սպազուն յարգարիւով, արևելքի տիպար ժողովուրդը յորջորջուելու փութին արժանանալու:

Ժողովուրդ մը կազմող անհատներ իրենց ընդունակութիւններն երբոր յաջողին ցոյց տալ և իրենց ձիրքերը գործնականապէս ի յայտ բերել, որքան ալ ցանցառ ըլլայ անոնց թիւր, երբ կ'մեկտեղուին, կ'միանան և իրենց ան- հատական կարողութիւններն իրարու քով կ'ըստին, հակառակ իրենց ցանցառու- թեան կ'յարողին առաջնորդներն ըլլալ ժողովուրդի մը բաղդին և այդ ժողո- վուրդը, տիրող միատարրութիւնէն սպառնալու մը հանդիստ, գոց աչքերով կ'յայննին ինքզինք այդ հաւաքական ուժերուն ղեկավարութեան:

Արևմտեան քաղաքակիրթ ժողովուրդներն այսօր միատարրութեան հիւ- նակն օրինակներ ցոյց կուտան որոցմէ, օրինակ առնել կ'պարտաւորուինք, իբրև նորածին կամ նորաստեղծ ժողովուրդ մը: Այսօր Եւրոպական երկու մեծ ազ- գեր Եւրասիա և մանաւանդ Անգլիա այդ միատարրութեան շօշափելի օրինակ- ներն կ'հանդիսանան, ուր չկան պահպանողական, պահպանողական, ազատական, գործաւորական և այլ կուսակցութիւններ: Կառավարութիւնն կազ- մուած ամեն տեսակ շեքտաւորումներէ, միատարր դուրս կուգայ, հզօրապէս պաշտպանելու ընդհանուր շահերը, կուսակցական ճգնիմ հաշիւներէ և սը- նոտի վէճերէ հեռու և այդ հաւաքականութեան մէջ միայն ամբողջ ազգի մը բաղդը ուղղման ծանր գործը վարել, ամենամեծ իմաստութիւնը կ'համարի:

Այս երբ մեծն-Նրիտանիոյ նման կայսրութիւն մը այս իտական ու լուրջ ընթացքն լրագոյն երաշխիքն կ'համարի՝ համաշխարհային պատերազմէն ետք ինքնամփոփուելու և ներքին անվերջանալի ցաւերու դարման մը տանելու համար, մենք ափ մը ժողովուրդ՝ որու վաղը միւս օր իր հայրենիքին սահ- մանները պիտի գծեն, որքան աւելի մեծ չափով պէտք ունինք այդ համա- գործակցութեան, այդ համախմբումին, այդ անշահախնդիր բնորոշմին, որ- պէսզի յաջողինք վերջապէս դարերէ ի վեր մեր ունեցած փափաքին իրակա- նացման առջև չանճարկել: Ինչպէս իր ու անարդարանալի և անտարբարութե- ներքին վէճերով չվտանգել մեր սպազան վազուան Հայաստանն ոչ ոքի կ'պատկը- ռաւունք ունի իբրև բացարձակ տէր, իր հ- անոր ճակատադիրը վարելու յանդգնութիւն այդպիսի մենաշնորհ մը ունենալու մագրու- ըլլար և յուէտ՝ իբրև անջնջելի արատ մը ճակատին վրայ:

Մենք մեծ յոյս ունինք, որ ճիշտ ներկա- նիքի բաղդը, մենք՝ Հայերս, պիտի այլով կարգ մը սխալներէն, յոռի ուղղութիւնն հայրենիքն՝ հատարակաց սեպհականութիւն նունքներ և պարտականութիւններ ունի ս- տի կարկառունք, իրարու հետ պիտի ողջապ պէս թաղելու ջնջելու մեր անցիտ ալ- բոմներն և կատարելապէս պիտի համար- համագործակցութեան և միատարրութեան:

Մենք ներկայ 1920 տարին և ա այս րաշքին հետ՝ որ պիտի ըլլայ մեր դարաւոր կազմութիւնը...

Իսկապէս որ անհարակ ժողովուրդ մը կ'ըլլանք երբեմն, հակառակ լա- անուն մը չինած ըլլալուս:

Աշխարհի վրայ գտնուող գրեթէ բոլոր ժողովուրդներն այսօր ընդունած են Գրիգորեան տոմարն, որ իբրև ա- մենէ ճշգրիտ, ամենէ ուղիղն այս- քան դարերէ ի վեր կ'կիրարկուի աշ- խարհիս չորս կողմը, բացի քանի մը արեւմտեան ժողովուրդներէ:

Այսօր թուրքերն անգամ ընդունե- ցան այդ նոր տոմարը, մինչդեռ մար- զոցը չենք յաւնիր և քաղաքակիրթ չեն կ'ըսենք... Ինչ ապերախտներ սա հայերը...

Բայց թողունք անոնց օձիկը և դառնանք նիսիս, ինչո՞ւ համար հ- յերըն գեռ կ'յամաւուն Յուլիեան տո- մարին փէշերէն չզատուելի, միթէ այդ- քան դժուար գործ մըն էր տոմարի այդ փոփոխութիւնն ընել, միթէ ու- ստեմասիրուելիք ու քննուելիք շատ մեծ խնդիրներ կային այդ փոփոխու- թիւնն ընել լմնցունելուն մէջ, իրաւ որ մարդու խելը չհասնիր այս մեր իրերմնակի անհարակութիւններուն ու զանգաղութիւններուն:

Տոմարի հաշիւներէն մեծ բան մը չեմ հասկնար, չեմ գիտեր, թէ՛ թուա- կաններն փոխելով և 13 օր առաջ երթալով կրնայ մնա մը զալ ստմարին մէջ երեքոց սուրբերուն, սրբուհիներուն, ստաքեաշիւրուն, առաքելուհի- ներուն, Մուսուղին, Չատիկին, Համ- բարձուսին ու հազիւալուստին, ա- նոնցմէ բան մը չեմ հասկնար, ս- կայն իմ գիտցածս կարծեմ ամենէ ու- ղիղն է, այսինքն թէ՛ մեր գործածած հին տոմարն սխալ է և այն է ճիշտը՝ որ կ'համապատասխանէ աշխարհիս ա- րևու չորս կողմ ըրած շրջանին և դարերու ընթացքին օրերու և ժամե- ռու տարբերութիւններ չունենար:

Բայց թողունք մոլորակներն և դառնանք երկրին վրայ:

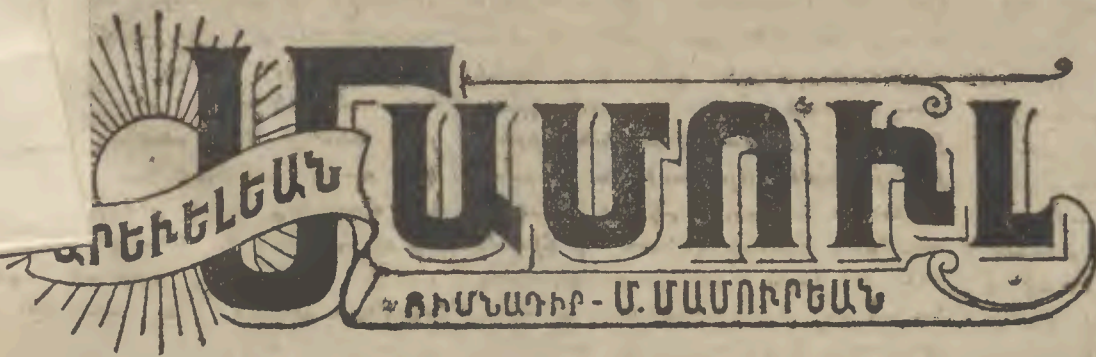
Այս կատարելալ քառսէն բան մը կ'հասկնա՞ք. մին հինը կ'գործածէ միւսը նորը, երբեմն երկուքն ալ միասին գործածելու պէտք կ'տեսնուի, անա ձեզի ուրիշ անպատեհութիւն մըն ալ:

Սակայն չեմ գիտեր թէ՛ ո՞վ պիտի ընէ այս փոփոխութիւնը և ո՞վ պիտի արձակէ այս վճիռը, որպէսզի հայերն ալ վերջնապէս միօրինակ թուական մը գործածելով բուսականանան Շատեր, ինչպէս նաև «Ա. Մամուլ» զինադա-

«Հայաստանի Ձայն»-ի թիւ 18ի լուրեր բաժնին մէջ տեղեկութիւն տրուած էր այն բողոքի մասին, որով Ալեքսանդրապոլի 30,000 թիւրքահայ գաղթականները դիմած էին Բարիզի ազգ. սլաւոնապետութեան ներկայացուցիչներուն՝ պ. պ. Վ. Թէքէտաշին և Ն. Տ. Ստեփանեանին: Մենք, որ նոյն- պէս առիթ ունեցանք լսելու այդ բո- ղոքը ներկայացնող պատուիրակները, ինչպէս նաև ստացած ենք այդ մասին ուրիշ գրուած տեղեկութիւններ, որոնք կը ծառայեն լուսաբանելու յիշուլ գաղթականութեան ողբերգական դու- թիւնը և տնօր պատճառները՝ մեր կառավարութեան լուրջ ուշադրու- թիւնը կը հրաւիրենք այդ խնդրին վրայ: Այստեղ Ալեքսանդրապոլի կա- ռավարութեան և գաղթականութեան մէջ յարաբերութիւններու և արումը հասած է ամենածայրային պատճառնի: Այստեղ եկող պատուիրակները իրենց զեկուցման վերջը այնպիսի յայտարար- ութիւններ ըրին, իբրև իրենց վեր- ջին յուսահատական քայլը, որ մենք անյարար համարեցինք հրապարակ հանել սրովհետև վարկարկել է այդ մեր կառավարութեան համար: Մենք զեմ արտայայտուցանք գաղթականու- թեան ներկայացուցիչներու յայտնած յուսահատութիւնէ բղտող այդ մտքին, և մշտ ալ զէմ պէտք է լինի. ք. եթէ անտուք զիմեն իրենց յիշած ծայրայն- զութիւններէն ունէ մէկին, բայց միա- ժամանակ պարտաւոր ենք կրկին ու կրկին անգամ մեր կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել այն ծանր դրութեան վրայ, որ օրստօրէ սպառ- նալ կը դառնայ: Նոր չէ, որ լարուած է գաղթականներու յարաբերութիւնը կառավարական կամ տեղական գաղ- թականական գործերով պարզուող մար- միններու հետ, հնուց կուգայ, հինգ տարուան տխուր, ցաւալ պատմու- թիւնն ունի մ. միայն Ալեքսանդրա- պոլի սասունցի, ալաշկերտցի, բուլա- նըցի, խուսայի, մշեցի, բասենցի և քիթլիսցի գաղթականներու սիրաբ չէ, որ արևմտած է այդ տխուր պատմու- թեանէն, այլ նաև Հայկ. Հանրապե- տութեան շրջանին մէջ գտնուող ամ- բողջ թիւրքահայութեան: Գաղթի ա- ռաջին օրէն մինչև այժմ գտնուող, դժգոհութիւն և բողոք է, որ զոք կը լսէք ամեն անկիւնէն, ամեն խաւե-

«Հայաստանի Ձայն»-ի թիւ 18ի լուրեր բաժնին մէջ տեղեկութիւն տրուած էր այն բողոքի մասին, որով Ալեքսանդրապոլի 30,000 թիւրքահայ գաղթականները դիմած էին Բարիզի ազգ. սլաւոնապետութեան ներկայացուցիչներուն՝ պ. պ. Վ. Թէքէտաշին և Ն. Տ. Ստեփանեանին: Մենք, որ նոյն- պէս առիթ ունեցանք լսելու այդ բո- ղոքը ներկայացնող պատուիրակները, ինչպէս նաև ստացած ենք այդ մասին ուրիշ գրուած տեղեկութիւններ, որոնք կը ծառայեն լուսաբանելու յիշուլ գաղթականութեան ողբերգական դու- թիւնը և տնօր պատճառները՝ մեր կառավարութեան լուրջ ուշադրու- թիւնը կը հրաւիրենք այդ խնդրին վրայ: Այստեղ Ալեքսանդրապոլի կա- ռավարութեան և գաղթականութեան մէջ յարաբերութիւններու և արումը հասած է ամենածայրային պատճառնի: Այստեղ եկող պատուիրակները իրենց զեկուցման վերջը այնպիսի յայտարար- ութիւններ ըրին, իբրև իրենց վեր- ջին յուսահատական քայլը, որ մենք անյարար համարեցինք հրապարակ հանել սրովհետև վարկարկել է այդ մեր կառավարութեան համար: Մենք զեմ արտայայտուցանք գաղթականու- թեան ներկայացուցիչներու յայտնած յուսահատութիւնէ բղտող այդ մտքին, և մշտ ալ զէմ պէտք է լինի. ք. եթէ անտուք զիմեն իրենց յիշած ծայրայն- զութիւններէն ունէ մէկին, բայց միա- ժամանակ պարտաւոր ենք կրկին ու կրկին անգամ մեր կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել այն ծանր դրութեան վրայ, որ օրստօրէ սպառ- նալ կը դառնայ: Նոր չէ, որ լարուած է գաղթականներու յարաբերութիւնը կառավարական կամ տեղական գաղ- թականական գործերով պարզուող մար- միններու հետ, հնուց կուգայ, հինգ տարուան տխուր, ցաւալ պատմու- թիւնն ունի մ. միայն Ալեքսանդրա- պոլի սասունցի, ալաշկերտցի, բուլա- նըցի, խուսայի, մշեցի, բասենցի և քիթլիսցի գաղթականներու սիրաբ չէ, որ արևմտած է այդ տխուր պատմու- թեանէն, այլ նաև Հայկ. Հանրապե- տութեան շրջանին մէջ գտնուող ամ- բողջ թիւրքահայութեան: Գաղթի ա- ռաջին օրէն մինչև այժմ գտնուող, դժգոհութիւն և բողոք է, որ զոք կը լսէք ամեն անկիւնէն, ամեն խաւե-

Handwritten mark or signature on the left margin.

Fondateur M. MAMOURIAN Directeur-Rédacteur en chef H. MAMOURIAN

'Arévélian Mamoul, JOURNAL ARMÉNIEN QUOTIDIEN

Համանորագրութիւնք կ'սկսին ամիս ամսոյ ճից եւ 15

100 ՓԱՐԱ

Օրաթերթ ազգային եւ փառաբանական

100 ՓԱՐԱ

1920

ԱՐԵՎԵԼԻԱՆ ՄԱՄՈՒՐԻԱՆ այսօր կ'թեմակոխէ իր 41րդ տարին... Որքան փոփոխութիւններ իւր հիմնադրութեան 1871 տարիէն ի վեր...

Ա. ՄԱՄՈՒՐԻԱՆ անցուկ սրենակներն լատ նեղ պիտի գային այդ կէս դարուն վրայ...

Մեր նպատակն է միայն ողջունել 1920 տարին մուտքը, որ հայկական դարաւոր ստրկութեան և նոյնքան դարաւոր տառապանքներուն վերջ մը տալու կոչումն պիտի ունենայ...

Սակայն 1920 տարին եթէ կոչուած է այսօրու մեծ դեր մը խաղալու հայ պատմութեան մէջ, միևնոյն ժամանակ այդ թուականն հանուր Հայութեան և գայն կողմող մէն մի հայու վրայ կ'դնէ ծանր պարտականութիւններ, որով հետեւ հայութիւնն ձերբազատուելով իր կրօնապետներէն...

Ժողովուրդ մը կազմող անհատներ իրենց ընդունակութիւններն երբոր յաջողին ցոյց տալ և իրենց ձիրքերը գործնականապէս ի յայտ բերել, որքան ալ ցանցառ ըլլայ անոնց թիւը...

Արեւմտեան քաղաքակիրթ ժողովուրդներն այսօր միատարրութեան հիանալի օրինակներ ցոյց կուտան որոցմէ, օրինակ առնել կ'պարտաւորուինք, իբրև նորածին կամ նորաստեղծելի ժողովուրդ մը...

Եւ երբ Մեծն-Բրիտանիոյ նման կայսրութիւն մը այդ իտահական և լուրջ ընթացքն լաւագոյն երաշխիքն կ'համարի համաշխարհային պատերազմէն հետք ինքնամոփոխուելու և ներքին անվերջանալի ցաւերու դարման մը տանելու համար...

Մենք մեծ յոյս ունինք, որ ճիշդ ներկայ նիքի բաղդը, մենք՝ Հայերս, պիտի այլափ կարգ մը սխալներէն, յոյս ուղղութիւնն հայրենիքն՝ հատարակաց սեպհականութիւն նունքներ և պարտականութիւններ ունի ստի կարկառունք, իրարու հետ պիտի սղջապ պէս թաղելու վնջելու մեր անցիտ տխրումներն և կատարելապէս պիտի համարուին համապարձակցութեան և միատարրեան...

ՀԱՅՍՏԱՆԻ ԶԱՅՆ

Դանդաղ ու անհարակ ժողովուրդ մը կ'ըլլանք երբեմն, հակառակ լաւ անուն մը չինսած ըլլալունս

Աշխարհի վրայ գտնուող գրեթէ բոլոր ժողովուրդներն այսօր ընդունած են Գրիգորեան տոմարն, որ իբրև ամենէ ճշգրիտ, ամենէ ուղիղն այսօրու դարերէ ի վեր կ'իրարկուի աշխարհիս չորս կողմը...

Այսօր թուրքերն անգամ ընդունեցան այդ նոր տոմարը, մինչդեռ մարդոցը չենք շունչի և քաղաքակիրթ չեն կ'ըսենք...

Բայց թողունք անոնց օձիկը և դառնանք նիւթիս, ինչո՞ւ համար հայերն զեռ կ'յամառին Յուլիեան տոմարին փէշերէն չզատուելի, միթէ այսօրու դժուար գործ մըն էր տոմարի այդ փոփոխութիւն ընելը, միթէ ուսումնասիրուելիք ու քննուելիք շատ մեծ խնդիրներ կային այդ փոփոխութիւնն ընել լինողներուն մէջ, իրաւոր մարդու խելքը չհասնիր այս մեր երբեմնակի անճարակութիւններուն ու դանդաղութիւններուն...

Տոմարի հաշիւներէն մեծ բան մը չեմ հասկնար, չեմ գիտեր, թէ՛ թուականներն փոխելով և 13 օր առաջ երթալով կրնայ մնա մը գալ տոմարին մէջ երեքսոց ստրբերուն, սրբուհիներուն, սուքեաշիներուն, առաքելուհիներուն, Միսուրիներուն, Զատիկիներուն, Համբարձումի ու հագեալութեան, անոնցմէ բան մը չեմ հասկնար, սակայն իմ դիտածս կարծեմ ամենէ ուղիղն է, այսինքն թէ՛ մեր գործածած հին տոմարն սխալ է և այն է ճիշտը որ կ'համապատասխանէ աշխարհիս արեւը չորս կողմ ըրած շրջանին և դարերու ընթացքին օրերու և ժամերու տարբերութիւններ չունենար...

Բայց թողունք մոլորակներն և դառնանք երկրին վրայ

Այս կատարելալ քառսէն բուն մք կ'հասկնա՞ք, մին հինը կ'գործածէ միւսը նորը, իբրեմն երկուքն ալ միասին գործածելու պէտք կ'տեսնուի, անա ձեզի սրիչ սնայտեհութիւն մըն ալ

Սակայն չեմ գիտեր թէ՛ ո՞վ պիտի ընէ այս փոփոխութիւնը և ո՞վ պիտի արձակէ այս վճիռը, որպէսզի հայերն ալ վերջնապէս միօրինակ թուական մը գործածելով բուսականանան Շատեր, ինչպէս նաև «Ա. Մամուր» գիտադա...

ՀԻՆ ՑԱԻԸ

«Հայաստանի Զայն»-ի թիւ 18ի լուրեր բաժնին մէջ տեղեկութիւն տրուած էր այն բողոքի մասին, որով Ալէքսանդրապոլի 30,000 թիւրքահայ գաղթականները դիմած էին Բարիզի ազգ. ստուգարանութեան ներկայացուցիչներուն՝ պ. պ. Վ. Քէթիանին և Ն. Տ. Ստեփանեանին՝ Մենք, որ ոչ ոք պէս առիթ ունեցանք լսելու այդ բողոքը ներկայացնող պատուիրակները, ինչպէս նաև ստացած ենք այդ մասին ուրիշ գրուած տեղեկութիւններ, որոնք կը ծառային լուսարանելու յիշու գաղթականութեան ողբերգական դրութիւնը և անոր պատճառները՝ մեր կառավարութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այդ խնդրին վրայ Այստեղ Ալէքսանդրապոլի կառավարութեան և գաղթականութեան մէջ յարաբերութիւններու լարումը հասած է ամենածայրայեղ աստիճանի Այստեղ եկող պատուիրակները իրենց զեկուցման վերջը այնպիսի յայտարարութիւններ ըրին, իբրև իրենց վերջին յուսահատական քայլը, որ մենք անյարմար համարեցինք հրապարակ հանել որովհետև վարկաբեկիչ է այդ մեր կառավարութեան համար Մենք զեմ արտայայտեցանք քաղթականութեան ներկայացուցիչներու յայտնած յուսահատութիւնէ բխող այդ մտքին, և միշտ ալ զեմ պէտք է լինի, եթէ անոնք զիմեն իրենց իշխած ծայրայեղութիւններէն ունէ մէկին, բայց միաժամանակ պարտաւոր ենք կրկին ու կրկին անգամ մեր կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել այն ծանր դրութեան վրայ, որ օրստօրէ սպառնալի կը դառնայ նոր չէ, որ լարուած է գաղթականներու յարաբերութիւնը կառավարական կամ տեղական գաղթականական գործերով պարզուող մարմիններու հետ, հնուց կուլայ, հինգ տարուան տխուր, ցաւալ պատմութիւն ունի Սէ միայն Ալէքսանդրապոլի ստուգարան, սլաշկերացի, բուսանըքցի, խնուսի, մշեցի, բասնցի և բիթլիսցի գաղթականներու սիրտը չէ, որ տրեւած է այդ տխուր պատմութիւնէն, այլ նաև Հայկ. Հանրապետութեան շրջանին մէջ գտնուող ամբողջ թիւրքահայութեան Գաղթի առաջին օրէն մինչև այժմ գտնուող, զժգոհութիւն և բողոք է, որ դուք կը լսէք ամեն անկիւնէն, ամեն խաւէն...

կը տեսնենք Ալեքսանդրապոլի մէջ, գրութեան այս լարումը սուր կերպարանք ստացաւ ապէ մօտ 3 ամիս առաջ, այնոր երբ սպաննուեցան այն տեղ երկու գաղթականներ և բողոքը սողմանաւոր մերձուեցաւ գաղթականութիւնը և կառավարութիւնը իրեն երկու թշուառ բանակներ գնացան իրենքով, հրացաններով և ատրանակներով իրարու դէմ կանգնեցան, այնոր, երբ կեղծողական կառավարութիւնը արտակարգ և չարապ միջոցներու գիմեց «Իրքին պատերազմի» առաջն առնելու:

Մեր մամուլը անվայել կերպով բլրովին լռեց այդ, այլ՝ շատ արտարայն միտածամտակ շատ նշանակալից փառախ մասին խօսելէ: Լռեց որովհետեւ նորաստեղծ «միացեալ» կառավարութեան բռնազորակ ջանքերու արեւակութիւնն էր որ կ'երեւար ամենէն շուտ այդ փոստի մէջ: Այդ օրը ձեռք առնուած միջոցները — կասեցուցին ռազմական գործողութիւնները, բայց չկարողացան մեղմացնել անոր դրդապատճառները և այնոր նայն վերջը շարունակուած է նորէն: Եւ ինչպէս լռելիք միայն Ալեքսանդրապոլի շրջանն չէ որ կը արեւ այս գրութիւնը, այլ անխորտ ամէն տեղ, աւելի կամ պակաս չափերով: Ընդուն է որ «միացեալ» կառավարութիւնը ինչքան ալ ուզենայ բարեացակամութիւն լռեծն այդ անտարբեր խղիւղները, ինչքան ալ նա գերագոյն ճիշդ թափե վերցնելու գաղթականներու և կառավարութեան մէջ ստեղծուած թշուառական զգացումները, նա չափաւ կրնայ չարքը ամատասել ընել, բայց մինք ալ այդ չէ որ կ'ապրանք այս կառավարութեան, մենք անհարկն չէ որ պիտի պահանջենք: Կառավարութեան ընելիքը ներկայիս պիտի լինի միայն այն, որ նա արթուն հարցութեան հետեւ և վերցնէ այն զրգարատուածները, որոնք գրգարած սովամահ, մերկ, շղայնացած և իրաւազուրկ գաղթականը ըստկապէս կը բռնկեցնեն և անոր ասեղութիւնը գէպի իւր շրջապատը, գինքը բաւահասունեան կը մղեն: Կը կրկնենք, մենք աւելի չենք կարող պահանջել, որովհետեւ համոզուած ենք, որ վերջի արմատական բուժումը կը լինի միայն այն ժամանակ, երբ գաղթականութիւնը իւր հայրենիքը, իւր սեփական հողի ու ջրի վրայ գաւառի և տղատելի իւր հոգու հետ շխտող իւր ցան ու լեզուն չհասցնող «միացեալ» կառավարութեան լիարդներու և կառավարիչներու ծանրութեւ խնամակալութիւնէն:

(Երեւան) ՀԱՅՄԱՍՆԻ ԶԱՅՆ

ՅԵՆ-ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԱԳՆԱՊԱՆԵՐ

Պ. Լոյս ձորձ սկսած է պայքար մը, որ կը յիշուի մին այն մեծ ծառայութիւններէն զորս ալ ըրած է իւր երկրին:

Պատերազմի միջոցին, Անգլիա ճանչցաւ ռազմավարութեան տարնապը Գործարանները անբաւարար էին: Մէնտիքաներու կանոնադրութիւնները խոչընդոտ կը գաւառային արդիւնաբերութեան: Լոյս ձորձ ձեռնարկած է շարքի զարման ամառի, բրթակատի և կազմակերպութեան ճիգով, Այս ճիգը յաջողած է, և բրթական ճարտարարուեստը մասնակցած է յազմանակին:

Ինչպէս որ պահանջ կայ յազմանակը որով յազմանակը

կան գնահատութեան մը համաձայն անոնք 200.000 գործարար պահասունին քան պատերազմէ առաջ: Ասկէ զատ սէնտիքաները կանոնադրութիւններ կը ձգտին արդիւնաբերութիւնը սեղմել: Այս շարքին զարման մը տարու համար, հարկ է կազմակերպութեան և բրթակատի նոր ճիգ մը ընել: Մ. Լոյս ձորձ անոր ազդանշանը տուաւ, խօսելով անցեալ օր վարպետներու և բանարդներու առջեւ որոնք կը կազմեն Լէյնքի ճարտարարութեան խորհուրդը:

Անշուշտ այս պայքարը եւս պիտի յաջողի նախորդին պէս որովհետեւ անգլիական կառավարութիւնը կ'ընդունի ինչքան չընէր անհաստատ նախաձեռնութիւնները պաշտպանելու համար: Լոյս ձորձ ճանաչած է որ արդէն 300.000 տան պատրաստ հող կայ:

Այսպէս Անգլիա յանձնառու պիտի ըլլայ հալթութեան անշարժ գործիքները, որոնք տակաւին իրեն կը պակասէին, որպէսզի յաղթանակէն լիովին նպաստաւորուէր: Երբոր ան, գործարաններու շուրջ կը բարձրացնէ ռազմավարութեան տողապահի բնակարաններ, պիտի կրնայ նոյնպէս աւելի շտար չիւնել: Եւ այս յառաջդիմութիւնները, իրենց կարգին թոյլ պիտի տան իրեն որ լուսողին զինեալ արտադրէ, յաճախորդները բազմացնէ, շահերը աւելցնէ:

Գերմանիա այս միջոցին, բաւական տարբեր յեղաշրջութեան մը ենթակայ է: Անշուշտ ան կը ջանայ իր բոլոր ճարտարարութեանները յարմարեցնել խաղաղութեան պահանջներուն, և Գրուրի տունը, վերջեւս պզտիկ ինչոյք մը ստացած է յայտարարութիւնը: Եւ յաջողութեան մը կը շրջապատէ Գերմանացիները:

Եթէ նոյնիսկ կ'աշխատին թնդանութի մը տեղ վայրաշարժ մը չընել, գերման բանուորը ուսեստեղէնի նըւազ պէտք չունի: Արդ Գերմանիայ պարենաւորումը հարց մըն է որ մեծապէս փոխած է 1914 և 1919ի կերպարանները: Պատերազմէն առաջ, Գերմանիա արտասահմանի մէջ գնած էր իր ուզած բոլոր ուսելիքները, որովհետեւ մարքը վարկաբեկ չէր եղած տակաւին: Ասկէ զատ իւր մօտ Ռուսիայ մէջ կը գտնէր առատ մթերքներ: Ամէն տարի բերել կուտար հազարներով մշակ աշխատանքներ, որոնք կը հաստէր իտալիայ, արեւելեան կալիֆորնի և մանաւանդ ուսեստեղէնի Բոսնիայ մէջ: Անոնց ընչին վճարումներ կ'ընէին անոնց շնորհիւ որ կը յաջողէին հասցնել արմատիքը, քաղի վետանալնձորը և ճակնդեղը, մինչդեռ գերման բանուորները գործարան երթալով աւելի բարձր օրավարձքեր կ'ստանային: Վերջապէս Բրուսիա տէր էր բոլոր իրական շատ բերրի հողերու, որոնք կրնային լայնօրէն պարենաւորել Պերլինը: Գերմանիայ սնուցումը ապահովուած էր, բոլորնական երկրի մը գրաւումով, օտար ձեռնարկի մը օգտագործումով, և այն վարկերով, գորս գերման արտաձողները ձեռք կը բերէին իրենց արդիւնաբերութիւնները արտասահման ծախելով:

Այս ամենն չկան այլևս Բոլոնիական հողերը պրծած են Գերմանիայէ: Օտարին օգտագործել զիւրին չափաւ ըլլայ այլևս: Մարքը այնքան վար է որ արտասահմանի մէջ գնուած ուսեստեղէններն արտասովոր գիներով կը ծախուին:

Միայն Ռուսիո իրեն աճան կրնայ հալթայթել, բայց ան հայլու ոչ մէկ բան կարողութիւն, այն օրէն ի վեր երբ որ սպասակոյտը և սոցիալիզմը իրեն ներակրկած են Կլիւնկէր կը պիտի չի

«Րայիս» քաղաքները սնուցանելու համար, պէտք է զաշտաւարները աւելի արտադրեն: Արդ Պ. Էլլինկէր կը հաստատէ թէ անոնց բնակիչները ըլլան անոնք մեծ սեպհակնասաւերքեր կամ պարզ գիւղացիներ, քաղաքներու պարանջքներուն ընդդիմութեամբ կը պատասխանեն: Անոնք ոչ կը հաւանին իրենց ցոյց տրուած հողերը մշակել և ոչ՝ յանձնել պահանջուած քանակութիւնները:

Գիւղացիները և մեծ ընչաւորները կը գրէ «Նորվեգիայ»-ի աշխատակիցը պատերազմի ընթացքին իրենց հանգրստին թողուցանան: Դրամը իրենց համար, այժմ ի՞նչ արժէք ունի»:

Այս յուսահատեցուցիչ կացութեան Պ. Էլլինկէր կ'առաջարկէ բերել յուսահատ գարմանումը: Կազմէ որ քաղաքներու բանուոր բնակչութիւնը զանգուածով գողթէ գէպի գիւղերը, հոն հաստատուել կազմելով «գաղթականութեան համագործակցական ընկերութիւններ»: Կատարագէ և կը ճշդէ իր մտածումը ըսելով. «պէտք է որ քաղաքը գիւղ երթալ» պէտք է հաստատել գիւղին մէջ ամեն անոնք, որոնց՝ գերման աւեարակուն աշխարհին միջացումը և գերման ճարտարարութեան մասնակի կործանումը, կ'արգիւնէ այսուհետ աշխատանք գտնել քաղաքին մէջ»:

Այս ծրագիրը, հաւանաբար աւելի զիւրին է բանաւեղ քան իւրաքարծիլ: Բայց գերման մեծ քաղաքներու շտար այնքան զօրաւորութիւն կը կրէ սնուցանելու և նոյն իսկ բնակիցիները իր բնակիչները որ, զարմանալի չափով ըլլար եթէ անոնք փորձէին «գիւղ երթալ» ինչպէս Պ. Էլլինկէր յանգուցօրէն կը հրաւիրէ ընել: Գերմանիա իր բանուորները զաշտեր փոխադրելով, պիտի դանդաղեցնէր ճարտարարութեան արգիւնաբերութիւնը, մինչդեռ Անգլիա կը ձգտի անցնել անոր քանակը:

Եթէ այս կրկնալի յեղաշրջումը կատարուէր, պիտի ունենար քաղաքական և բնակչական հետեւանքներ, զոր գիւրին է նախատեսել: Խաղաղութիւնը վերջ չգնեց պատերազմի արդիւնք ներուս:

«ՄԱՆ»

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՈՐԲՆՈՑ

Սեպտեմբեր (1919) ամսուան նուրնուրատուութիւնը հանգանակեալ Բորտիլոյի Տիկնայն օժանդակ Յանձնաձողովոյ կողմէ:

300 տկան զրշ. Եղարթ Պոյաճեան, Պ. Գարմինտախ. 250 զրշ. Պ. Ս. Յո. վակիմեան. 200 զրշ. Պ. Գ. Պղտիկեան. 100 տկան զրշ. Տիկնայն Ա. Մարկոսեան, Մ. Էնիլիէճեան, Լ. Թօփալիան, Զ. Փոփազեան, Մազազաճեան, Զ. Նալպանդեան, Մ. Սուբխասեան, Զ. Էլմասեան, Մ. Սպարդալեան, Մ. Փիլիպոսեան, Ե. Պղտիկեան, Յ. Աղասեան, Տ. Կիւզէլեան, Վ. Իփլիքճեան, Թ. Ռէթէսեան, Է. Աղազարեան, Լ. Բարաշէքեան, Պարկեան, Թիւֆէնկճեան, Լ. Չուլֆեան, Բէհեաեան Օրթոգը. Ա. Փափազեան, Տ. Մատթէոսեան, Պ. Սարգիսեան, Ն. Ապահեան, Կ. Արաբամեան Ա. Սաւաթարեան, Մ. Սիւրուճեան, Մ. Մարկոսեան Պարոնայք. Կ. Էլիւնեան, Եղարթ Մաղաթեան, Տ. Նալպանդեան, Վ. Գաւիթեան, Ս. Պօրէթի, Մ. Գալուստեան, Ն. Գալէնտէրեան, Զ. Գաւիթեան, Ս. Պէլլէրեան, Մ. Չաքրեան, Կ. Պարոնեան, Մ. Կիւրիւնեան, Զ. Անիազեան Ոմն (նուէր):

75 զրշ. Տիար Գ. Բրքէսէլեան, 60 տկան զրշ. Տիար Մ. Նուպարեան, Տ. Գասապլեան 50 տկան զրշ. Տիկնայն. Ն. Չիլիք, Սանտանեան, Զ. Գարապաշեան, Պ. Պարսիպանեան, Թ. Բէշիշեան, Ե. Սուբխասեան, Կ. Աղազարեան, Տ. Մարտիրոսեան, Ս. Նալպանդեան, Զ. Գարապաշեան, Ա. Պահատեան, Թ. Վարդանեան, Ն. Էպիտեան, Գ. Ուէթէրեան, Մ. Գասապլեան:

50 տկան զրշ. Տիկնայն. Մէթէրիսեան, Զ. Շիրինեան, Ն. Պէկեան, Ի. Գրմաճեան, Զ. Պալապանեան, Մ. Եղիազարեան, Վ. Պապանեան, Գ. Թաղէոսեան, Գալէմբէրեան, Յ. Ղազարեան, Մ. Էտիրէլեան, Պ. Խարեան, Մէլմարպաշեան, Ս. Ունճեան, Է. Պէրկամալեան, Միկեան. Օրթ. Չաքէեան, Վ. Աւագեան, Թ. Բէքիքեան, Ա. Երկանեան, Եւա Ունճեան Տիարք Ապահանեան, Յ. Ալեքսանեան, Պարսիպանեան, Ի. Չէքիքեան, Ն. Յովակիմեան, Ն. Թահթաճեան, Մ. Աւագեան Կիւլէզեան, Ա. Յարութիւնեան, Ա. Չալուճեան, Բ. Աղաճեան, Ա. Մըղղարեան, Ա. Բանուսեան, Մ. Եղիազարեան, Վ. Նէվրուզեան, Ա. Գարսաճանեան, Մ. Պարտիպանեան, Մ. Յինճանճեան, Մ. Գափամաճեան, Խաչէսէրեան, Բամպուկճեան, Սանգուրեան, Մարտիկեան, Պ. Յ. Արգարեան:

40 տկան զրշ. Պ. Գ. Դաւիթեան, Զ. Մկրտիչեան, Ս. Փափազեան, Զ. Սարաֆեան:

30 տկան զրշ. Տիկնայն Մ. Ռուճեան, Բեաթիպեան:

25 տկան զրշ. Տիկնայն Մ. Մինասեան, Ռ. Երամեան, Մ. Վարժապետեան, Լ. Մէլիքեան, Փ. Հիւսիսեան, Ա. Գրմաճեան, Վասիլիտէս, Ն. Աւագեան, Զ. Աւագէլեան, Թ. Ճիլանեան, Մ. Եփրեմ, Լ. Սիւնիսեան, Զ. Աղասեան, Բ. Մէլիքեան, Զ. Մելքոնեան Ռ. Նիքոլայիտի Օրթոգը Ս. Ունճեան, Ոմն Տիարք Մ. Մինասեան, Մ. Կիւզէլեան, Մարկոսեան Թ. Յարութիւնեան, Վ. Չալէպեան, Վ. Ատուրեան, Զ. Ունճեան, Յ. Սալուճեան, Յ. Սէֆէրեան, Տ. Սարգիսեան, Մ. Գարսեան, Թ. Սքիցաս, Զ. Մըղղարեան, Զ. Գաւիթեան, Կ. Արիկեան, Թ. Բրքէսէլեան, Խ. Հէլալաւաէեան, Ղազարոսեան, Պալճեան, Մ. Թալճեան:

20 տկան զրշ. Տիկնայն. Բիւրքեճեան, Կ. Նազարէթեան, Թ. Փաքալովճեան, Մ. Շիրինեան, Ա. Յինճանճեան, Թ. Սարգիսեան, Զ. Ստեփանեան, Ե. Կողկոզեան Աղասեան: Օրթոգը Երիցուհի Վարդանեան, Զ. Թարսեան Պարոնայք, Մ. Մանուկեան, Մ. Չաքարեան, Վ. Միքայէլեան, Մ. Տէրտէրեան, Ոմն. Է. Պատէմեան, Ն. Ճիլէլէքեան, Ա. Ալեքսանեան, Ե. Մէրտարեան:

15 զրշ. Պ. Թ. Մինասեան:

10 տկան զրշ. Տիկնայն. Ա. Աղամեան, Կ. Եփրեմեան, Մ. Սաւաթեան, Զ. Եղիազարեան Պարոնայք, Ս. Ղազէրեան, Ա. Սարգիսեան, Մ. Կարողեան Տ. Պողոսեան, Լ. Պէտէլեան, Թ. Դաւիթեան, Ե. Նալպանդեան:

Համագումար 10240 զրշ. Տոմարի տպգր. ծախք 300

Լիրա. Օսմանեան	99,40
Ի Դիւնայ վարչական Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Որբանոցի 21 Դեկտ. 1919 Գանձապետ Իպէր	ՍՈՒՐ ԹԱԳԻՆՈՐԵԼԸ

Ազգային Անցուկարձ

Առաջնորդարտնէ կ'ազգորդեն — Երեքշաբթի գիշեր Ուսումնաբերութեան իր շտարթական նիստը գումարած է նախադատութեամբ Առաջնորդ տեղապահ Կոր Ներկայ գտնուածին Պ. Պ. Բ. Կիւլէպեան, Ա. Արիկեան, Գ. Համարձուճեան:

Մասնաւորաբար նկատի առնուած է ուսուցիչներու թօշակը, զոր, Ազգ. վարժարաններու տեսուչ Պ. Ա. Կարապետեան իր տեղիկողորին մէջ զրոծ էր: Վերաբացման միջոցին ուսումնական Խորհուրդը, նայն ժամանակի նիւթական կացութիւնը և պարագաները նկատի առնելով է որ որոշած էր ամսաթօշակները: Բայց ներկայիս ապրուստի միջոցներու հետարգհտէ սպասուլը և աշակերտներու խնձորման պատճառաւ զաստուաններու չափողանց պարտաւորումը անհրաժեշտ կը գարձեն թօշակներու բարձրա-

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

1 Յունվար 1920

ՊՕԼՍՈՅ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ

Ֆրանսայի Վարչապետ Մ. Բլեմանսո ֆրանսական խորհրդարանին մէջ, Փոքր-Ասիոյ մասին խօսելով ըսած է թէ՛ Պոլսը որեւէ կառավարութիւն մը չպիտի տրուի:

Դ Է Պ Ի Բ Ա Ր Ի Ջ

Վարչապետներու ժողովին մէջ ներկայ գտնուելու համար Լոյս ձորն Լօն-տօնէն Բարիզ մեկնած է:

«ՏԷՊԱ» Ի ԿԱՐԾԻԳԸ

«ՏԷՊԱ»-ի մէջ յօդուած մը երեւցած է, որով կ'յայտարարուի թէ՛ անկարելի է որ Թուրքիոյ ամբողջութիւնն պահուի:

ՊԻՏԻ ԼՍՈՒԻՆՔ

Բարիզէ կ'հեռագրուի թէ՛ Վարչապետներու ժողովին մէջ, Թուրքիոյ խըն-նիւրն քննուելու պահուն Յունաստանի և Հայոց Պատուիրակները պիտի հրա-ւիրուին, որպէսզի արեւելեան խնդիրներու մասին իրենց տեսութիւնները պարզեն:

ԷԼԻՋԷԻ ՊԱԼԱՏԸ

Ֆրանսայի նախարարաց խորհուրդը, երէկ էլիզէի պալատին մէջ, Մ. Բու-անգարէի նախագահութեամբ գումարուելով, Ֆրանսայի ելեմտական խնդրոյ մասին խորհրդակցութիւն մը ունեցած են: Ելեմտական նախարարն իր մէկ ծրարներն հաղորդած է նախարարաց այս խորհուրդին որ ընդունուած է:

«ԹԱՆ» Ի ԳԱՂԱՓԱՐԸ

«Թան» խմբագրական յօդուածի մը մէջ Արեւելեան խնդիրն քննելով կը գրէ թէ՛ Պոլսէն դուրս չկրնար հանուել Սուլթանական գահը և Թուրք կառա-վարութիւնը:

ՎԼԵՄԱՆՍՈՒ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վարչապետ Մ. Բլեմանսո իրեն ևզած հարցումի մը պատասխանելով ը-սած է որ Համաձայնական ոչ մէկ պետութիւն չեն համաձայնած Վարչապետի և Պոլսոյ վրայ:

ՖԻՈՒՄԵԻ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ

Ֆիումէի ազգ. ժողովի պատուիրակը, շաբաթ օր Նիւթի հետ ժամու մը շափ տեսակցութիւն մը ունեցած է:

Մ. ՎԼԵՄԱՆՍՈ ՎԱՆՏԻ ՄԷՋ

Մ. Բլեմանսո Մանդեան և Տարեգլիսի տօներուն առթիւ գէպի Վանտե պիտի մեկնի:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Ֆրանսական խորհրդարանը առաջին եռամսեայի համար առժամանակեայ 3 միլիոն ֆրանքի պիւտճէն քուէտրկած է:

ԿԻՆԵՐԸ ՊԵԼՃԻԳԱԻ ՄԷՋ

Ազգերու դաշնակցութեան ի նպաստ բրոքակալտ ընելու համար Պէլճիպա-յի կինեյէն միութիւն մը կազմուած է:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԸՆԴԱՀՐՈՒՄ

Բարիզի և Լիլի երկաթուղիներուն միջև ընդհարում մը տեղի ունեցած ըլլալով 12 մեռել և 20 վիրաւոր կ'հաշուուի:

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ

Սպանիոյ մէջ արքայականներու և հանրապետականներու հրապարակային միջինիկի մը պահուն ընդհարումներ տեղի ունեցած են:

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Յունաստանի Իդիքի բարձր քովաէր Մ. Սթէրիտուէն Յունաստանի Թ-գաւորէն ընդունուած է որ իրեն շնորհած է Ս. Սովլէրի պատուանշանին Թ. աստիճանը:

ՊԵԼԼԱ ՔԻՒՆ

Քարլշթայի բերդին մօտ ուր բանտարկուած են Հունգար պօլէպիտները չարս Հունգարացիներ ևս ձերբակալուած են, տեղի ունեցող հարցումներու ի պատասխան, Հունգարացիք յայտարարած են թէ՛ կետախուզութեան մը և Պէլլա Քիւնը փախցնելու նպատակով այդ կողմերը եկած էին:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Մ. Վէնիզէլուսի՝ Պուլկարիոյ նախարարապետ Սթամպուլիոսի տուած պատասխանը յունական մամուլի կողմէ գնահատուած է, և անոնց հին մասյ-նութիւնը թողնելու Պուլկարիոյ հետ համաձայնութեան մը գալը անկարելի ըլլալը յայտարարած են:

ՍԵՐՊԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱԳԵՏԸ

Սերպիոյ նախարարապետ Մ. Բասիլ հեռագրած է թէ՛ կըբօր Բարիզէն վերադառնալ քաղաքականութիւնէ պիտի քաշուի:

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ԺԱՐՈՆ

Ամերիկեան և ձաքոնական կառավարութիւնները սպաւրիական գործերու մասին համաձայնութիւն գոյացուցած են, սակայն վանրամասնութիւններ կը պակսին:

ՎԻԼՍԸՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

«Տէյլի Մէյլ»-ի հրատարակած մէկ թղթակցութեան մէջ, Ուելսընի առող-ջութեան մասին խօսելով, կըսէ թէ երկար ժամանակէ ի վեր շատ քիչ ան-դամ կրցած է քաղաքական գործերով զբաղիլ:

ցումը ժողովը այս բոլոր կէտերը քնն-նելէ և ճիշտ գտնելէ վերջ, որոշեց վարչութեան գիմում կատարել և 2500 ոսկոյ տարեկան վարկի մը յատկա-ցումը պահանջել Ազգ. երկսեռ վար-ժարաններու ուսուցչաց թոշակներուն համար:

Իսկ այն առաջարկը, որով տես-չութիւնը կ'ուզէր մարզարանը մանկապարտէզի վերածել, մեր-ժուած է նկատելով որ սոյն վայրը առողջապահական տեսակէտով անյար-մարուելիւններ կը ներկայացնէր այդ-պիսի շէնքի մը հարար (Սակայն դի-տելի է որ աշակերտներու խնամքը ոչ առողջապահիկ ըլլալէ աւելի, վը-տանգաւոր պայման մըն է տարափո-խիկ հիւանդութեանց):

— Երէկ Առաջնորդ. տեղապահ հայրը այցելութիւն տուած է դրաւ-ման բանակի վերին հրամանատար զօր. Գոմիինոս Միլիթիսի կարգ մ հայ բանտարկեալներու համար:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Վեց տարուան բացակայութենէ մը վերջ, Պ. և Տ. Աւետիս Աւետիքեան վերադարձան քաղաքս առջի օր, նը-մանապէս Եւրոպայէ քաղաքս ժամա-նած է Պ. Մանկի Գոծամանեան և Բ-տալիակ Պ. Վահան Փափագեան:

— Ա. Կ. Որբանոցի կը նուիրէ Պ. Պօղոս Աւետիքեան 5 ոսկի Պ. Զաքէ Զաքէեանի ամուսնութեան առթիւ:

Տեղական Լուրեր

ԻՏԱԼԻՈՅ ընդհ. հիւպատոս Պ. Ին-տելլի և գնդ. Երոտանի առջի օր այ-ցելութիւն տուած են կուսակալ Իզ-զէթ պէյի:

ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏԻՆ մէջ խարսխող իտալական «Գոնսթանթինօքօլի» նա-ւուէն մէջ երէկ առաւօտուն հրդեհ մը ծագած է: Նաւուն ներքնայարկը կը գտնուէր բաւականաչափ ծծումբ ուր-կէ յառաջ եկած է կրակը և հետզհե-տէ ծաւալած է ամբողջ նաւուն մէջ:

Ճիւնօ-Պիքսիօ յաճանաւը անմի-միջական օգնութեան փութացած է: Հրդեհը ծաւալած է նաև գետը, և

մօտը գտնուող մաւուէնա մը այրած է 34 պարկ ծծումբով: Վնասները և ուրիշ մանրամաս-նութիւններ տակաւին անձանօթ կը մնան:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Առողջապահ. տնօրէ-նութիւնը հետեւեալը կը ծանուցանէ: Վերջին 24 ժամուան ընթացքին կասկածելի ոչ մէկ դէպք հաստա-ւած է Իզմիրի մէջ:

ՄԻՋԴԱՇՆԱԿՑԱՅԻՆ Գրաքննութիւ-նը 15 օրուան դադարման դատա-պարտած է տեղական թուրք թեր-թերէն «Իսլահաթ»ը:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Առողջապահ. Պօլսոյ ընդհ. տնօրէնութիւնը հրամաններ տուած է որպէսզի արգիլուին իրենց արհեստը կիրարկելու այն ամէն ա-տամնարդիները որոնք զուրկ են վը-կայականէ:

Տէր և Տիկին Տօքթ. Քալթաքեան իրենց շնորհակալութիւնները կ'յայտ-նեն ամէն անոնց, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուել իրենց վաղամեռիկ որդւոյն:

ՊԵՏՐՈՍ ՔԱԼԹԱՔԵԱՆԻ յուշարկաւորութեան հանգէսին և ի-րենց վշտակցութիւնները յայտնեցին այս ախուր մահուան առթիւ:

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԴԱՍԵՐ

Անգլիերէնի մասնաւոր դասեր տալ սկսած է թէ տուներու մէջ թէ այլուր Ամերիկեան Գօլէճէ վկայեալ ու անգ-լիերէնի մասնապէս ուսուցչի պաշտօն վարող՝ հայ երիտասարդ մը:

(Գիրենի դիւրամատչելի) Փափաքողք շուտով դիմեն Ֆրան-կաց Թաղ Հայոց բասաթ Յակոբ Փա-փաքեանի մօտ թիւ 101:

ՍԵՆԵԱԿ ԿԸ ՓՆՏՈՒՄ

Երիտասարդ մը պատմահետի կա-յարանին մօտ կը փնտռէ վարձու սեն-եակ մը, անոնք որ տրամադրելի ու-նին կրնան գրմել Խմբագրատուն:

ՈՒՆԼՄԱ ԵՐԵՒԱՆ ՄԵԼԷՍ ՓՈՂՈՑ Այսօրուընէ սկսեալ (եջ. 1 Յն. 1920) նոր յայտագիր

ՏԻԿԻՆ ՔԱԼԻԷ

Ֆրանսական մեծ յեղափոխութենէն առնուած պատմական փառաւոր էջ մը Հեղինակ Վ. ՍԱՐՏՈՒ

Այս հրաշալի ժապաւէնը փառաւոր-րութեամբ ժողովուրդին ներկայացը-նելու համար, Հոսմի Բալաթիոն կոչ-ւած Սիւնէմայի ընկերութիւն անապին դուրմարներ ծախսած է:

Քիմիքէք ուրեմն ԵՐԵՒԱՆ սինէ-ման, սքանչանալու համար անոր վը-րայ:

Վերոյիշեալ ժապաւէնէն դատ պի-տի ցոյց արուելն նաև ՅՈՒՆԻՍԻ ԾԸ-ՆՈՒՆԻԴԸ և խիստ ծիծաղաշարժ գա-ւեշտ մը:

Տօք. Գ. ԱՄԱՏԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
 ԶՂԱՅԵՆ, ՄՏԱՅԵՆ և ՆԵՐՔԻՆ
 ՀԻՒԱՆԳՈՒԹԻԱՆՑ
 Նախկին շէք ար Բիքիզ մտային
 հիւանդութեանց և Ա. օգնական Լոզանի
 համալսարանի չղային հիւանդութեանց զի-
 նիքներուն:
 Նախկին բժիշկ Լոզանի Bois de Cery
 նահանգային, մտային հիւանդանոցին և դարմա-
 նատան:
 Լոզանի համալսարանը աւարտելէ վերջ 5
 տարի արուեստը կիրարկած է Չուիցերիոյ մէջ:
 Կը դարմանէ ամեն տեսակ չղային և ներ-
 քին հիւանդութիւններ:

Մ Ե Ծ Օ Ք Ա Ջ Ի Օ Ն
Յ. ՊՕՍՔԱՆՃԵԱՆ
 ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ Է
 ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՅԱՅՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԷ
 Մանկավերջին Առաձեռնութեամբ
 Կանանց շէք մանթոններ
 Կանանց քօթիւմ-թւ յիտաներ
 Արանց բալթօններ և քօթիւմներ
 Ամերիկեան կաշօշներ
 Հովանոցներու զանազանութիւն
 Անգլ. նորածե մուշամպա վերարկուներ
ԳԻՆԵՐԸ ԱՆՄՐՅՆԸ
 Շիշեիկեր փողոց թիւ 58
 ԻՋՄԻՐ

